

اقتصاد سرآمد

شنبه ۱۴فروردین ۱۴۰۰ - شماره ۱۰۲۸

یادداشت

موانع تولید، فراتر از تحریم‌هاست

مجتبی توانگر

رهبر انقلاب در سخنرانی نوروزی خطاب به ملت ایران یکم فروردین ۱۴۰۰ در تبیین موانع تولید در کشور فرمودند: «وارداتی بی‌رویه و بی‌مورد، با قاچاق کالا، با مقررات زائد و غیر لازم و دست‌وپاگیر، با کمک نکردن بانک‌ها و نظام بانکی به تولید که اینها مواردی است؛ لکن موانع تولید فقط اینها نیست؛ برداشتن بعضی از این موانع تولید بر عهده‌ی خود مردم است و بعضی بر عهده‌ی دستگاه‌های دولتی یا بکلی دستگاه‌های حکومتی است؛ چه قوۃ مجریه و چه سایر قوا. به هر حال موانع تولید زیاد است که این‌ها باید از سر راه برداشته بشود.» پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.ir در همین رابطه یادداشتی از آقای مجتبی توانگر، عضو کمیسیون اقتصادی و عضو ناظر مجلس در شورای اقتصاد منتشر می‌کند.

نام‌گذاری اسمال اگرچه در ادامه‌ی نام‌گذاری سال‌های اخیر با موضوع تقویت تولید است، اما سویی‌ی آسیب‌شناسانه‌ی آن با عنوان «مانع‌زدایی» بر رنک است که نشان می‌دهد قبل از ورود به حمایت از تولید باید به‌دنبال رفع موانع تولید بود؛ حتی تولیدکنندگان و سربازان خط مقدم اقتصاد کشور، بیش از حمایت، به رفع موانعی که از آن‌ها به تحریم‌های داخلی تعبیر می‌شود، نیاز دارند.

مهم‌ترین موانع تولید در دو دسته قابل شناسایی است. نخست، موانعی که ناشی از بروکراسی است. تعداد مجوزها و فرایندهای غیرشفاف و انحصار ناشسی از آن‌ها که به امضاهای طلابی و فساد منجر می‌شود و اثر ژرفی فراوانی برای راه‌اندازی کسب‌وکار از کارفرینان می‌گیرد. نمونه‌ی مهم این فرایندهای غیرشفاف در محاسبه‌ی سود و جرایم بانکی، محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده‌ی شرکت‌ها و برخی مقررات تأمین اجتماعی در مواجهه با فعالان اقتصادی است. سایر بخش‌های درگیر با تولیدند از گمرک تا مجوزهای دستگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها به گونه‌ای است که فشار مضاعفی به فعالان اقتصادی وارد می‌آورد که باید اصلاح شود.

دوم، موانع ناشی از تلاطمات اقتصادی است. مهم‌ترین عامل در این زمینه گرد زدن اقتصاد کشور به مسائل خارجی است که در دوره‌ی دولت یازدهم و دوازدهم به اوج رسید و اکنون نیز با وجود هشتدار صریح رهبر انقلاب به سه دولت‌مردان، همچنان از سوی برخی چهره‌های دولتی دنبال می‌شود. نتیجه‌ی گزیدن، جهش شدید نرخ ارز در سال‌های اخیر و عدم اطمینان از آینده‌ی آن است. فعالان اقتصادی از یکسو وعده‌ی ۱۵ هزار تومانی رئیس‌جمهور را می‌شنوند و از سوی دیگر، گردخورد برنامه‌های اقتصادی دولت به اقدامات برجامی آمریکا را می‌بینند.

در این میان، گزارش «پایش ملی محیط کسب‌وکار ایران» مربوط به اتاق بازرگانی ایران و «پایش امنیت سرمایه‌گذاری» مربوط به مرکز پژوهش‌های مجلس که هر دو با نظرسنجی از هزاران نفر از فعالان اقتصادی تهیه شده است، نشان می‌دهد که هر دو دسته، مانع پیش‌روی فعالان اقتصادی است.

بر اساس نتایج آخرین گزارش اتاق بازرگانی از فضای کسب‌وکار در پاییز ۹۹، به ترتیب: ۱. غیر قابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات؛ ۲. بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار و ۳. دشواری تأمین مالی از بانک‌ها، مهم‌ترین موانع پیش‌روی فعالان اقتصادی است.

همچنین بر اساس نتایج آخرین گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس از امنیت سرمایه‌گذاری در تابستان ۹۹، به ترتیب: ۱. عمل نکردن مسئولان ملی به وعده‌های داده‌شده؛ ۲. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات و ۳. عمل نکردن مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده‌شده، مهم‌ترین موانع پیش‌روی سرمایه‌گذاری بوده است. از این شش عامل ذکرشده، چهار عامل به موانع ناشی از بروکراسی دولتی برمی‌گردد، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات، خلف وعده‌ی مسئولان ملی و استانی و در نهایت اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات، نشان می‌دهد که فراتر از فشارهای تحریم و محدودیت‌های دیگر، دستگاه‌های اجرایی با ناآکارآمدی‌های خود، مانع تولید مستند و اصلاح این ناآکارآمدی‌ها اولویت اصلی برای منابع زیادی از سر راه تولید است. محیط کسب‌وکار ایده‌آل در ایران از منظر تکالیف قویدی مقته در این میان، اما قویدی مقته تکلیف خود را برای بهبود فضای کسب‌وکار و رفع موانع تولید فراموش نخواهد کرد و بر این باور است که:

۱. قوانین و مقررات تولید، کسب‌وکار و ... باید برای همه روشن، با ضمانت اجرا، با ثبات و تغییرات احتمالی آن قابل پیش‌بینی باشد.
۲. حقوق مالکیت شفاف تعریف شود و با قاطعیت تضمین شود، به‌طوری‌که تجاوز به مالکیت شهروندان برای هیچ‌کس صرف‌ای نداشته باشد.
۳. فقط کار و اعتبار منشأ در آمد و ثروت باشد و انواع رانت و امتیازهای ناعادلانه، منشأ در آمد نباشد.
۴. اطلاعات مورد نیاز عاملین کسب‌وکار برای در آمد مشروع، شفاف و در اختیار همه باشد.
۵. نقش و دخالت دولت در اقتصاد، به سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت و محدود‌هی تعریف‌شده در قانون اصل ۴۴ محدود شود.

۶. ورود به بازارها و کسب‌وکار برای همه آسان باشد.
۷. سازوکارهای تأمین مالی مشروع، گسترده، آسان و قابل دسترسی برای همه باشد.
۸. فرآیندهای مالی و مصرفی در جهت همکاری و نفع مشترک کارگر و کارفرما حاکم و جاری باشد.
۹. فرهنگ سرمایه‌ری در جهت پس انداز و سرمایه‌گذاری حاکم‌تری و حمایت از تولیدکننده‌ی داخلی باشد.
۱۰. کالاهای قاچاق، غیراستاندارد، تقلبی فعالیت زیرزمینی و فرار مالیاتی یاری هیچ تولیدکننده‌ای مقرون‌به‌صرفه نباشد. البته برای تقنین و نظارت پیشنهادی مجلس شورای اسلامی به‌صورت فوری و میان‌مدت برای حمایت از تولید هم جدول کاری آماده شده که بخشی از آن نظارتی است که می‌توان به فوری‌ت آن را از دستگاه‌های اجرایی مطایه و دنبال کرد و بخشی نیز تقنینی است که در میان‌مدت می‌توان برای آن چاره‌اندیشی کرد.

ظریف: ایران و آمریکادیداری نخواهند داشت

وزیر امور خارجه کشورمان در پیامی در پایان جلسه مجازی کمیسیون مشترک برجام، گفت که ضرورتی ندارد ایران و آمریکا دیداری داشته باشند.به گزارش اقتصادسراسر آمد، محمد جواد ظریف در توییت خود نوشت که در جلسه مجازی کمیسیون مشترک برجام، ایران و اتحادیه اروپایی/تروییکای اروپایی ۲۰+ توافق کردند سه‌شنبه آینده در وین گفت‌وگو را به صورت رود رو از سر بگیرند.وی هدف از این برنامه را "سرریانهایی کردن رفع تحریم‌ها و اقدامات هستنای، از طریق طراحی مسیر رفع تمام تحریم‌ها، و پس از آن توقف تدابیر جبرانی از سوی ایران " عنوان کرد.ظریف تأکید کرد: ایران و ایالات متحده دیداری نخواهند داشت؛ غیر ضروری است. نشست کمیسیون مشترک بر نامه جامع اقدام مشترک به صورت مجازی در سطح معاونان و مدیران کل وزیران

استاد دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران از بیبگانه هراسی مخرب در ایران می گوید

ماهیت رابطه با ابر قدرت های غرب و شرق

نمود اگر امضای سند همکاری مشابهی میان ایران و یک قدرت غربی در میان بود، آنها علم مخالفت برداشته و همه دشنامها و حملات فعلی به سند همکاری با چین از زبان و دهان آنها صادر می شد.

حامیان سند همچنین به درستی به امضای سندهای مشابه همکاری میان چین (یا سایر قدرتهای جهانی) و کشورهای متعددی در منطقه و جهان اشاره می کنند که نه تنها مورد مخالفت مردم آن کشورها قرار نگرفته، بلکه از آن استقبال شده است. این گروه از تاثیر منفی مخالفت‌های موجود علیه سند مزبور بر همکاری با چین ابراز نگرانی می کنند. این نگرانی البته بی مورد نیست و واقعا در محاسبات هر قدرتی، از جمله مقامات چینی، در نظر گرفته خواهد شد و ممکن است بر علاقه آنها به ادامه همکاریها تاثیر بگذارد. اما برخلاف آنچه تصور می شود این مخالفتها بیش از آنکه ریشه خارجی و غربی داشته باشد، محصول گفتمانی است که ما خود در کشور تولید و ترویج کرده ایم. جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب دلایلی کاملا مشابه مخالف هرگونه همکاری ایران پس از پیروزی انقلاب جمله همکاری بردرد) می باشند. براین اساس، به راحتی می توان تصور

برگزید. نه شرقی نه غربی، ریشه در تاریخ معاصر ایران داشت. ایران در طول حیات نوین خود از دخالت ها و تجاوز غرب و همچنین اشغالگری و تجاوز شرقی رنج های فراوان برده است. خاطره ملت ایران هنوز از دخالت های انگلستان در امور داخلی ایران و اشغال جنوب کشور و اشغال بخشهای شمالی آن به دست نیروهای شوروی مکرر است. آمریکای نیز پس از این دو در سال های آخر رژیم پهلوی به مهمترین قدرت خارجی تبدیل شد که در امور داخلی ایران دخالت می نمود.

عدم موفقیت دولت در تأمین واکسن کرونا آخرین نمونه از واقعیت تلخ فقدان روابط خارجی موثر با قدرتهای جهانی است. این قدرتهای جهانی هستند که می توانند واکسن کرونا را تهیه و تأمین نمایند. و رابطه با سوریه، کره شمالی و کوبا (در این زمینه و سایر زمینه ها) نمی تواند جایگزین رابطه با قدرتهای جهانی شود. اگر با قدرتهای جهانی رابطه درستی نداشته باشیم کیان ما و ملت در معرض خطر قرار خواهد گرفت.

ما نه تنها به رابطه نیاز داریم بلکه به رابطه با هر دو طرف —هم قدرتهای

گزیده اخبار

چین حاضر به مذاکره با دولت نبود لاریجانی برای پی گیری تفاهم حکم گرفت

مشاور رئیس مجلس دهم گفت: چینی‌ها عنوان کرده بودند حاضر نیستند با دولت ایران به خاطر رفتارشان از برجام مذاکره کنند، اما آمادگی خود را برای مذاکره با مجموعه نظام اعلام داشتند و علی لاریجانی برای انجام مذاکره با چین حکم گرفت. به گزارش اقتصادسراسر آمد، منصور حقیقت‌پور در گفت‌وگو با خبرنگار پارلمانی خبرگزاری فارس، با اشاره به اخبار منتشر شده درباره مسؤول مذاکره‌کننده با کشور چین برای امضای تفاهم‌نامه ۲۵ ساله گفت: مقامات دولتی این کشور رسماً ناراحتی خود را از رفتار دولت یازدهم و دوازدهم پعد از برجام اعلام کردند.

وی افزود: مقامات چینی عنوان می‌کردند که دولت ایران پس از برجام دولت چین را تحویل نگرفت و در واقع چین را تحقیر کرد و ما حاضر به همکاری با دولت ایران نیستیم ولی اگر نظام جمهوری اسلامی می‌خواهد با ما تعامل کند، ما هستیم.

مشاور رئیس مجلس دهم اظهار داشت: مقام معظم رهبری در آن زمان رئیس مجلس وقت اعلی لاریجانی] را به عنوان مسؤول پیشبرد سند همکاری با چین می‌کند و برای وی در این باره حکم صادر و آقای لاریجانی را رسماً برای این منظور به مقامات چینی معرفی می‌کند.

حقیقت‌پور خاطرنشان کرد: مجلس دهم و دوره ریاست آقای لاریجانی بر مجلس به پایان می‌رسد اما آقای لاریجانی در دوره مجلس یازدهم به رهبر معظم انقلاب می‌گوید من دیگر رئیس مجلس نیستم و اجازه به‌دید کار را رئیس مجلس وقت

ادامه دهد اما رهبر معظم انقلاب قبول نمی‌کند و می‌گوید که کار را خودت ادامه بده. وی افزود: در دوره فعلی که آقای لاریجانی رئیس مجلس جمهوری اسلامی نه‌تنها اراده ملی ایرانیان در تعیین سرنوشت خود را رقم زد، بلکه «استقلال» و «آزادی» را نیز برای آنان به ارمان آورد، تصریح کرده است: در پرتو الطاف خداوندی، انقلاب و نظام اسلامی به عنوان تر جمان اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله و سلم) با شتاب حیرت‌انگیز خود بارقه امید در دل محرومان و مستضعفان جهان تابید، که بعد از قرن‌ها رنج و محنت، جلوه‌ای از وعده الهی را که فروپاشی سلطه و استکبار و استقرار حکومت مستضعفین را بشریت است که پی‌ریزی و استقرار آن با اراده ملت و مشارکت و سعادت‌مندانه جوامع بشری معرفی و با تأکید بر ناکامی و شکست دائمی استکبار جهانی در برابر اقتدار، استحکام و حقانیت جمهوری اسلامی ایران، تصریح شده است: تردیدی نیست آنچه در طوفان وطنه‌ها و تهدیدات جبهه متحد ضدانقلاب و دشمنان داخلی و خارجی توانسته است جمهوری اسلامی و ملت ایران را به سلامتی و سربلندی عبور دهد.

خارجه ایران و ۴+۱ ساعتی قبل آغاز شده بود. ریاست این نشست به عهده انریکه مورا، معاون مدیرکل و دبیر سیاسی سرویس اقدامات خارجی اروپا بود که به نمایندگی از جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا حضور داشت.

پیش از این معاون سیاسی وزیر امور خارجه گفته بود که ادامه نشست کمیسیون مشترک برجام قرار شد به صورت حضوری روز سه شنبه در وین برگزار شود. سیدعباس عراقچی در کانال تلگرافی خود نوشت: «امروز نشست فصلی کمیسیون مشترک برجام به صورت مجازی برگزار شد. بحث های صریح و جدی صورت گرفت. شرکت کنندگان تصمیم گرفتند ادامه این نشست را روز سه شنبه به صورت حضوری در وین دنبال کنند.» در عین حال، انریکه مورا که ریاست این نشست را برعهده داشت، نشست امروز کمیسیون مشترک برجام را مثبت ارزیابی کرد.

شرقی و هم قدرتهای غربی —تأیازمندیم. رابطه ای که محدود به یک طرف باشد در برابر تحمیل و اجبار و مناسبات استعماری آسیب پذیر است. اگر ما برای تأمین امکانات خود فقط یک طرف را داشته باشیم ناچار خواهیم شد به شروط آن، هر چند تحمیلی یا استعماری، تن در دهیم. هر قدرتی چه شرقی و چه غربی هنگامی که ما را محتاج خود و ناچار ببیند، به گران فروشی و تحمیل شروط و منفعت گرایی حداکثری روی خواهد آورد. محدود شدن ما به یک شریک، به یک فروشنده، به یک خریدار زمینه اصلی موفقیت سیاست منفعت گرایی حداکثری با سیاست استعماری قدرتهای جهانی را فراهم می نماید. اما اگر روابط ما محدود به یک قدرت نباشد و شانس همکاری با طرف های مختلف را داشته باشیم، شانس خرید از خریدنده های متعددی را داشته باشیم یا شانس فروش به خریداران متعددی را داشته باشیم، سیاست منفعت طلبی حداکثری قدرتهای جهانی و تحمیل شروط از سوی آنها کارگر نخواهد شد. این واقعیت تلخ در ایران در طول سالهای اخیر تجربه شده است. ما مجبور شده ایم برای راه اندازی نیروگاه اتمی بوشهر به هر ساز و روس ها برقصیم. برای خرید موشکهای اس ۳۰۰ همه تازهای آن ها را بخریم. اگر روس ها می دانستند ما در کنار روابط خوب با روسیه، با آلمان و انگلستان و فرانسه هم روابط خوبی داریم و می توانیم نیروگاه بوشهر را با کمک آن ها راه اندازی کنیم حتما شرایط ما را در نظر می گرفتند و هزینه های کمتری بر ما تحمیل می کردند. می دانستند اگر ایران را ناراضی کنند ایران می تواند به سوی آلمان یا فرانسه برود. اما در عمل اینگونه نبود و روسها می دانستند روسیه انتخاب اول و آخر ایران است و ایران هیچ گزینه دیگری برای راه اندازی نیروگاه بوشهر ندارد.

مخالفت ها با سند همکاریهای راهبردی ایران و چین عمدتا ناشی از قدرت گرفتن و تاثیر گفتمان بیگانه ستیز و ضدقدرتی است که به نام نه شرقی نه غربی روابط عادی و معقول ایران با قدرتهای شرقی و غربی را تضعیف و تحریب کرده است. این سند به گواهی بسیاری از کارشناسان امر یک معامله بردردرد است. ایران نیازمندار تباطی معقول با همه قدرتهای جهانی است و هر چه این ارتباطها توسعه یابد و تقویت شود امکان تأمین استقلال ایران و تأمین نیازهای آن بیشتر خواهد شد. با فسخ این سند استقلال ایران تقویت نمی شود. آنچه ما بدان نیاز داریم توسعه مدل همکاری با چین به سایر قدرتهای جهانی و طراحی همکاریهای مشابه با آنان است. بهره بردن از فرصت همکاری با سایر قدرتهای جهانی، با آمریکا، با روسیه، با آلمان، با انگلستان و با فرانسه است، هر چه فرصتهای همکاری بیشتری داشته باشیم در موقعیت بهتری برای جلب منافع به کشور، کم کردن هزینه های آن و تأمین استقلال ایران قرار خواهیم گرفت.

اخبار

آیا «کلاب‌هاوس» پدیده انتخابات ۱۴۰۰ ایران است؟

در هفته‌های گذشته تب نصب و حضور در نرم افزار کلاب هاوس به‌شدت در جامعه ایرانی در حال شیوع است تا حدی که می‌توان احتمال داد این شبکه اجتماعی پدیده انتخابات ۱۴۰۰ شود. تسنیم این موضوع را در گفتگو با کارشناسان و فعالان رسانه بررسی می‌کند.

به گزارش اقتصادسراسر آمد، کسب ۱۱ فروردین ماه حضور محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه و سعید خطیب زاده سخنگوی دستگاه دیپلماسی در شبکه اجتماعی کلاب هاوس و پرسش و پاسخ وی با برخی فعالان رسانه، علاوه بر آنکه حاوی اخبار جدیدی در حوزه سیاست خارجه و مسائل مرتبط با برجام و سند همکاری ایران و چین داشت، موجب شد تا شبکه اجتماعی کلاب هاوس نیز بیشتر بر سر زبان‌ها بیفتد.

کلاب هاوس که بیش از یک ماه است تب نصب و حضور در آن در میان مردم به‌ویژه نخبگان در ایران بالا گرفته این روزها بیشتر از سایر شبکه‌های اجتماعی محل بحث شده است اگرچه هنوز به لحاظ تعداد کاربران اختلاف فاحشی با دیگر پلتفرمها دارد.

کلاب هاوس چیست؟ کلاب هاوس که یک نرم افزار متعلق به شرکت آمریکایی است حدوداً یک سال است راه‌اندازی شده؛ فضای این نرم افزار شبیه به اینستاگرام است با این تفاوت که خبری از عکس و روم نیست و شبکه‌ای صرفاً صوتی است و افراد با حضور در «اتاق» (تاک مجازی) یا راه‌اندازی یک اتاق و دعوت از افراد مختلف شروع به بحث و گفت‌وگو می‌کنند. در حال حاضر برای استفاده از این نرم‌افزار باید از طرف شخص دیگری دعوت‌نامه داشت یا نام خود را در لیست انتظار ورزور کرد.

حضور افراد سرشناس از سراسر جهان و امکان شنیدن صدای این افراد با گفت‌وگو از آنها موجب جذابیت کلاب هاوس شده است. در ایران نیز این شبکه‌های گزشته تشکیل ROOMهایی با حضور برخی سلبریتی ها و اینفلوئنسرهای کوچ کرده از اینستاگرام و توییتر به کار می‌روند و موجب شده تا در آستانه انتخابات ۱۴۰۰ این شبکه اجتماعی به پدیده این انتخابات تبدیل شود.

حضور برخی شخصیت‌های سیاسی که احتمال کاندیداتوری آنها در انتخابات ریاست جمهوری می‌رود همچون محمد جواد ظریف، محمدجواد آذری جهرمی و رستم قاسمی موجب شد تا این گمانه پیش بیاید که کلاب هاوس هم مانند پیش‌ووک و توییتر در سال ۹۲ و تلگرام در سال ۹۶، نقش مهمی در فعالیت‌های انتخاباتی کاندیداها در فضای مجازی داشته باشد.

با توجه به اینکه رئیس ستاد انتخابات ممنوعیت برگزاری هر نوع تجمع و میتینگ انتخاباتی در ۱۴۰۰ سخن گفته و یکی از تخلفات انتخاباتی این دوره را رعایت نکردن پروتکل های بهداشتی اعلام کرده است و از طرفی ضعف صدا و سیما در برگزاری برنامه های گفتگو محور که نمونه اخیر آن را در اخراج مستندی برنامه زاویه شاهد بودیم، احتمال می‌رود میتینگ‌های خیابانی و استادیومی در انتخابات ریاست جمهوری به کلاب هاوس منتقل شود و کاندیداها سخنرانی های عمومی خود برای هواداران را در بستر فضای مجازی دنبال کنند.

اما کلاب‌هاوس فعلاً یک محدودیت بسیار جدی دارد و آن اینکه نسخه رسمی آن فقط برای IOS طراحی شده است و گوشی‌های اندرویدی فعلاً نسخه رسمی استفاده از آن را ندارند اگرچه گفته می‌شود حدود ۴۰ روز دیگر احتمالاً نسخه رسمی اندرویدی آن نیز منتشر شود، اما این زمان فاصله بسیار کمی با موعد برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در ایران دارد و همین مسئله موجب می‌شود که شاید آن‌طور که برخی تصور می‌کنند کلاب‌هاوس پدیده انتخابات ۱۴۰۰ نباشد.